

Beleidsregels inkomstenvrijlating 2026 gemeente Tilburg

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg;

gelet op:

- titel 4.3. van de Algemene wet bestuursrecht;
- artikel 160, lid 1, onder a Gemeentewet;
- artikel 31, lid 2, sub n, r, y, z, aa, Participatiewet;
- artikel 8, lid 2, 5 en 7, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
- artikel 8, lid 2, 5 en 7, Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.
- Kamerbrief over de gedoogde onderdelen van Participatiewet in balans 2025-0000223540

overwegende dat:

- het wenselijk is regels vast te stellen over de toepassing van de inkomstenvrijlating voor inkomsten uit arbeid;
- het college gebruik wenst te maken van de gedoogruimte zoals opgenomen in kamerbrief 2025 – 0000223540 om de inkomstenvrijlating per 1 januari 2026 toe te passen op jongeren onder 27 jaar

besluit vast te stellen de Beleidsregels inkomstenvrijlating 2026 gemeente Tilburg.

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

1. Alle begrippen die in deze beleidsregels gebruikt worden en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de wet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Verzamelverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2023 ev.
2. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
 - a. **College:** het college van burgemeester en wethouders van Tilburg;
 - b. **Doelgroep loonkostensubsidie:** de persoon van wie op grond van artikel 10c Participatiewet is vastgesteld dat deze tot de doelgroep loonkostensubsidie behoort;
 - c. **Inkomstenvrijlating:** het gedeeltelijk vrijlaten van inkomsten uit arbeid, zoals bedoeld in artikel 31, tweede lid, sub n, r, y, z, aa Participatiewet en artikel 8, lid 2, 5 en 7 IOAW/IOAZ;
 - d. **Inkomen:** het inkomen als bedoeld in artikel 32 Participatiewet;
 - e. **Medisch urenbeperkt:** de persoon als bedoeld in artikel 6b Participatiewet of artikel 4b IOAW/IOAZ;

Hoofdstuk 2: Inkomstenvrijlating

Artikel 2: Algemene bepalingen inkomstenvrijlating

1. Het college past de inkomstenvrijlating ambtshalve toe.
2. Inkomstenvrijlating wordt enkel toegepast wanneer deze bijdraagt aan de arbeidsinschakeling wanneer een belanghebbende (meer) gaat werken en met zijn totale inkomen niet boven de van toepassing zijnde uitkeringsnorm komt. Het college beoordeelt per individueel geval of de vrijlating daadwerkelijk bijdraagt aan de arbeidsinschakeling.
3. Bij belanghebbenden die medisch urenbeperkt zijn of behoren tot de doelgroep loonkostensubsidie is het tweede lid niet van toepassing. Bij hen draagt inkomstenvrijlating altijd bij aan arbeidsinschakeling als belanghebbende naast zijn uitkering deeltijd werkt/gaat werken en wordt de inkomstenvrijlating direct toegepast op de inkomsten uit legale arbeid die belanghebbende dan ontvangt.
4. Het recht op de inkomstenvrijlating bestaat bij echtparen of hiermee gelijkgestelden voor ieder afzonderlijk.
5. Inkomsten die voortvloeien uit illegale activiteiten (bijvoorbeeld heling of drugsverkoop) en ook inkomsten uit arbeid waarvan geen, niet tijdig of onvolledig opgave is gedaan waardoor sprake is geweest van schending van de inlichtingenplicht en teveel uitkering is verstrekt, worden niet geacht bij te dragen aan de arbeidsinschakeling en hierop wordt dus geen inkomstenvrijlating toegepast.
6. Het recht op de inkomstenvrijlating bestaat één keer per uitkeringsperiode. Als dezelfde uitkeringsperiode wordt aangemerkt:

- a. de periode waarin de uitkering aaneengesloten of na een onderbreking die korter is dan 30 dagen wordt voortgezet;
- b. de situatie waarin na wijziging van bijvoorbeeld de woon- of gezinssituatie de uitkering naar een andere uitkeringsnorm wordt voortgezet.

Artikel 3: Herziening en intrekking recht inkomstenvrijlating

Het college herziet het recht op inkomstenvrijlating of trekt dit in als:

1. het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenverplichting als bedoeld in artikel 17 Participatiewet of artikel 13 IOAW/IOAZ heeft geleid tot het ten onrechte toepassen van een inkomstenvrijlating op de uitkering.
2. anderszins een inkomstenvrijlating ten onrechte op de uitkering is toegepast.

Artikel 4: Herziening, intrekking en terugvordering uitkering

Als het college een besluit tot herziening of intrekking als bedoeld in artikel 3 heeft genomen, herziet het college het recht op uitkering of trekt deze in overeenkomstig artikel 54, derde lid, Participatiewet of artikel 17 IOAW/IOAZ en vordert de ten onrechte of te veel verstrekte uitkering terug.

Artikel 5: Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen, ten gunste van de belanghebbende, afwijken van de bepalingen in deze beleidsregels, indien toepassing van deze regels tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 6: Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als 'Beleidsregels inkomstenvrijlating 2026 gemeente Tilburg'.

Artikel 7: Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking op 10 februari 2026 en werken terug tot 1 januari 2026 en gelden tot 1 januari 2027.

Artikel 8: intrekking

De beleidsregels inkomstenvrijlating 2025 e.v. worden per 10 februari 2026 ingetrokken.

Toelichting

In de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is geregeld dat gedurende een beperkte periode een deel van de inkomsten uit deeltijd arbeid niet wordt verrekend met de uitkering. Dit wordt inkomstenvrijlating genoemd. Algemeen uitgangspunt voor het toepassen van de inkomstenvrijlating is dat arbeid in deeltijd bijdraagt aan de arbeidsinschakeling en leidt tot verminderde uitkeringsafhankelijkheid op korte termijn met mogelijk uitzicht op volledige uitkeringsonafhankelijkheid in de toekomst. Een vrijlating van een deel van de inkomsten uit arbeid kan een stimulans zijn om werk te aanvaarden en behouden.

Er bestaan op dit moment wettelijk vier vrijlatingen van inkomsten uit arbeid: de algemene inkomstenvrijlating, de tijdelijke inkomstenvrijlating voor alleenstaande ouders die de volledige zorg hebben voor een tot hun last komend kind tot 12 jaar, de inkomstenvrijlating voor mensen die medisch urenbeperkt zijn en de inkomstenvrijlating voor mensen die behoren tot de doelgroep loonkostensubsidie. Daarnaast is op basis van een kamerbrief gedoogruimte voor de inkomstenvrijlating voor jongeren tot 27 jaar.

Voor de algemene inkomstenvrijlating, de tijdelijke inkomstenvrijlating voor alleenstaande ouders en de inkomstenvrijlating voor jongeren gelden dat deze moeten bijdragen aan de arbeidsinschakeling. In eerdere beleidsregels had het college bepaald dat pas als mensen 24 maanden aaneengesloten een bijstandsuitkering hadden ontvangen, de vrijlating zou bijdragen aan de arbeidsinschakeling. Hierop worden de beleidsregels nu aangepast, omdat dit als te rigide wordt ervaren en wordt er nu aan de uitvoering de ruimte geboden om maatwerk te leveren, dus om in de individuele situatie te bepalen wanneer de inkomstenvrijlating bijdraagt aan de arbeidsinschakeling.

Deze beleidsregels zijn bedoeld als overgang naar de Participatiewet in balans 2027, waarin alle vrijlatingen geharmoniseerd worden (één percentage van 15% wordt hierin voorgesteld) met een verruiming van, niet meer 6 maanden, maar 12 maanden met de mogelijkheid tot verlenging.

Huidige wettelijke regeling:

In artikel 31 lid 2 van de Participatiewet zijn voor 4 doelgroepen vrijlatingsregelingen opgenomen:

1. de algemene inkomensvrijlating voor alle bijstandsgerechtigden vanaf 27 jaar (maximaal 6 maanden 25% van de inkomsten tot een maximumbedrag);
2. een inkomensvrijlating voor alleenstaande ouders vanaf 27 jaar (maximaal 30 maanden 12,5% van de inkomsten tot een maximumbedrag);
3. een inkomensvrijlating voor mensen die werken met loonkostensubsidie (maximaal 12 maanden 15% van de inkomsten tot een maximumbedrag en eventuele verlenging);
4. een structurele inkomensvrijlating voor mensen met een medische urenbeperking (15% van de inkomsten tot een maximumbedrag).

Deze vier vrijlatingsregelingen verschillen in voorwaarden, duur en vrijlatingspercentage.

Hieruit blijkt dat jongeren tot 27 jaar uitgesloten zijn van het recht op vrijlating, als er geen sprake is van medische urenbeperking of loonkostensubsidie. Dit artikel en de vrijlatingsregelingen worden sterk gewijzigd per 1-1-2027 in het nieuwe artikel 34A Pw:

Artikel 34a. Verrekening inkomsten uit arbeid met de algemene bijstand

1. Inkomsten uit arbeid worden niet met de algemene bijstand verrekend ten aanzien van degene die:
 - a. de pensioengerechtigde leeftijd nog niet heeft bereikt: gedurende een aaneengesloten periode van maximaal twaalf maanden voor 15 procent van deze inkomsten per maand, indien dit naar het oordeel van het college bijdraagt aan de arbeidsinschakeling van deze persoon;
 - b. medisch urenbeperkt is: voor 15 procent van deze inkomsten per maand;
 - c. de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt: voor 25 procent en tot € 226,00 van deze inkomsten per maand.
2. Nadat de periode, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, is verstreken kan het college de periode waarin de inkomsten uit arbeid niet worden verrekend verlengen met een door het college te bepalen periode, indien het college een uitbreiding van de arbeidsomvang gelet op de individuele omstandigheden niet mogelijk acht.
3. Indien de periode, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, of het tweede lid, is verstreken zonder dat deze is verlengd, kan het college nogmaals toepassing geven aan het eerste lid indien de persoon nadien een nieuw dienstverband is aangegaan.

Gemeenten hebben van de wetgever de ruimte gekregen om voor jongeren te anticiperen op het nieuwe beleid en ook jongeren die niet vallen onder de doelgroep medisch urenbeperkt of loonkostensubsidie inkomensvrijlating te geven, te weten 15% gedurende 12 maanden.

Artikel 2: Algemene bepalingen inkomensvrijlating

In lid 1 staat dat wanneer een uitkeringsgerechtigde (meer) gaat werken, het college ambtshalve toetst of er recht bestaat op inkomensvrijlating. Dit betekent dat de uitkeringsgerechtigde hier geen aanvraag of verzoek voor hoeft in te dienen en dat het automatisch wordt toegepast wanneer er recht op bestaat en deze inkomensvrijlating in de individuele situatie van belanghebbende bijdraagt aan de arbeidsinschakeling. De belanghebbende wordt middels een beschikking op de hoogte gesteld van de toepassing van de inkomensvrijlating.

Lid 2 bepaalt dat de inkomensvrijlating moet bijdragen aan de arbeidsinschakeling en belanghebbende met zijn totale inkomen niet boven de van toepassing zijnde uitkeringsnorm komt. Inkomensvrijlating draagt bij aan arbeidsinschakeling wanneer aannemelijk is dat het behouden, aanvaarden of uitbreiden van arbeid een stap vormt richting duurzame participatie of uitstroom uit de uitkering. Denk hierbij aan een uitkeringsgerechtigde die door omstandigheden een paar uur werkt en nu meer uren kan werken, iemand die al langer een bijstandsuitkering heeft nu parttime werk heeft gevonden of iemand die kort een bijstandsuitkering heeft maar echt zijn best heeft gedaan om parttime werk te vinden. Het toekennen van inkomensvrijlating gebeurt niet standaard bij het verkrijgen van (meer) parttime werk, er wordt altijd per individueel geval getoetst of de vrijlating daadwerkelijk bijdraagt aan de arbeidsinschakeling. Daarnaast is een voorwaarde voor het recht op inkomensvrijlating dat het totale inkomen van de belanghebbende niet boven de van toepassing zijnde uitkeringsnorm komt. Belanghebbende behoort dan immers niet tot de doelgroep voor het recht op inkomensvrijlating, omdat 'belanghebbende algemene bijstand moet ontvangen' en het recht op algemene bijstand dan beëindigd moet worden in verband met een inkomen boven bijstandsniveau.

In lid 3 staat dat deze voorwaarde niet geldt voor de mensen die medisch urenbeperkt zijn of tot de doelgroep loonkostensubsidie behoren. Bij hen draagt inkomensvrijlating altijd bij aan arbeidsinschakeling als belanghebbende naast zijn uitkering deeltijd werkt/gaat werken en wordt de inkomensvrijlating direct toegepast op de inkomsten uit arbeid die belanghebbende dan ontvangt. Dat is zo in de wet vastgelegd. De reden hiervoor is dat mensen die tot één van deze doelgroepen behoren, in beginsel

vaak niet meer uren kunnen werken vanwege hun beperking en een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen. Werken is in dat geval niet lonend, in de zin dat het niet tot meer inkomen leidt dan een volledige bijstandsuitkering. De wetgever vindt het belangrijk dat voor de mensen met een arbeids-/medische urenbeperking werken in deeltijd moet lonen, juist omdat het vanwege de arbeidsbeperking moeilijker is om aan het werk te blijven en (gedeeltelijk) uit de bijstand uit te stromen dan voor mensen zonder een arbeidsbeperking.

In lid 4 is geregeld dat wanneer beide partners aan de voorwaarden voldoen, iedere partner afzonderlijk recht heeft op inkomstenvrijlating. De maximale vrijlating genoemd in de wet, is een bedrag per persoon, niet per uitkering.

Lid 5 bepaalt dat inkomsten die voortvloeien uit illegale activiteiten niet worden vrijgelaten, omdat deze inkomsten niet worden geacht bij te dragen aan de arbeidsinschakeling. Dit geldt eveneens voor inkomsten die belanghebbende niet, niet tijdig of niet volledig heeft doorgegeven, waardoor sprake is geweest van schending van de inlichtingenplicht en waardoor teveel uitkering is verstrekt. De vraag of de vrijlating van inkomsten bijdraagt aan arbeidsinschakeling vergt namelijk een individuele beoordeling die vooraf of bij aanvang van de werkzaamheden plaatsvindt. Als later wordt geconstateerd dat een belanghebbende heeft verzwegen aan het werk te gaan, kan het college die beoordeling niet meer maken. Bovendien wil het college schending van de inlichtingenplicht niet belonen met een inkomstenvrijlating.

In lid 6 staat dat de inkomstenvrijlating één keer per uitkeringsperiode bestaat. Dit is zo in de wet geregeld. Het komt voor dat een belanghebbende volledig uit de uitkering uitstroomt, maar door omstandigheden opnieuw op een uitkering aangewezen raakt. Dit is dan een nieuw recht op bijstand, waardoor de voorwaarde uit lid 2 weer geldt. Dit betekent dat opnieuw beoordeeld moet worden of de vrijlating daadwerkelijk bijdraagt aan de arbeidsinschakeling.

Als een uitkeringsperiode tijdelijk wordt onderbroken door omstandigheden genoemd in lid 6, wordt de periode vóór en ná de onderbreking als één uitkeringsperiode gezien.

Artikel 3: Herziening en intrekking recht inkomstenvrijlating

In de situatie waarin later blijkt dat ten onrechte een inkomstenvrijlating op de uitkering is toegepast, wordt het recht op de inkomstenvrijlating herzien. Dit betekent dat met terugwerkende kracht een ander besluit over het recht op inkomstenvrijlating kan worden genomen. Het recht op inkomstenvrijlating kan dan met terugwerkende kracht geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken.

Artikel 4: Herziening, intrekking en terugvordering uitkering

In artikel 3 staat dat met terugwerkende kracht een andere besluit over het recht op inkomstenvrijlating kan worden genomen in de situatie waarin later blijkt dat ten onrechte een inkomstenvrijlating op de uitkering is toegepast. Omdat inkomstenvrijlating inhoudt dat een deel van de inkomsten uit arbeid niet wordt verrekend met de uitkering, betekent dit dat er teveel uitkering is verstrekt als later blijkt dat er slechts gedeeltelijk of geen recht was op inkomstenvrijlating. In dit artikel wordt geregeld dat de teveel verstrekte uitkering dan door het college wordt teruggevorderd.